

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiae R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacrae
Theologiae Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 4. Satisfit argumentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

potest videre creaturas, quas videt in Verbo, quam illas potest videre ex vi visionis diuinæ, si hæc ducit in cognitionem ipsarum.

11 **S**eo sententia Doctorum, quos retuli ex Conimbric. & cum illis assero visionem intuitiuam esse, quæ obiectum videtur in se, & abstractiuam, quæ videtur in alio: illud autem in alio non de quocumque obiecto prius cognito, sed de obiecto, inlar cuius aliud cognoscatur, & iuxta hanc explicationem visionem intuitiuam definio: *Visio, quæ non attingitur obiectum inlar aliis obiecti à se distincti, visio abstractiua, seu non intuitiua est, quæ obiectum inlar alterius à se distincti cognoscitur.* Has definitiones existimo esse iuxta mentem Doctorum, quos supra retuli, & iuxta testimonium Pauli adductum supra accommoda distributione quadrant: omnibus operationibus, quas omnes Doctores intuitiuas, & abstractiuas appellant, vt ex illarum explicatione constabit. Quid sit rem inlar aliis cognosci, ex ipsa apprehensione terminorum existimo esse perspicuum: illud enim dicitur inlar aliis rei cognosci, quod apprehenditur, quasi illi simile, vel indurum accidentibus illius, inlar cuius cognosci dicitur. Hunc modum cognoscendi vnum in alio repugnare visioni intuitiue colligo ex descriptionibus, quas retuli supra de visione intuitiua, hoc enim existimo importare illa verba adducta in definitione, quam ex Scoto & aliis adducunt Conimbricæ: ita vt per eam teneatur potentia obiecti in se, & ex vi ipsius cognitionis, non verò quæ aliud de comprehetur. Idem volunt alia verba, in quibus conditiones ex Anselmo, & aliis; illa præcipue, quibus dicitur per visionem intuitiuam non debere rem cognosci in alio, sicuti cognoscitur Cæsar in sua statua. Intellige illud simile, per quod explicatur cognitio non debere esse in alio, scilicet, sicuti est cognitio Cæsar in sua statua, quæ similis cognoscitur cum Cæsare, & apprehenditur quasi alius Cæsar, vel potius vt idem repetitur; ex quo capite quæ de facto in hac vita cognoscimus sine specie propria illorum non intuitiue, sed abstractiue, cognoscuntur à nobis, quia illa inlar aliarum rerum semper cognoscimus, Angelum videlicet inlar iuuenis, personam primam Trinitatis inlar senis, & sic de substantia quacunque, & de accidentibus, quæ sensu non percipiuntur siue materialibus, siue spiritualibus.

12 **O**perationes omnes, quas intuitiuas vocamus, attingere obiecta modo à me explicato facile, si per illarum singulas discurrem, comprobabo. In primis sensationes omnes non percipiunt obiecta inlar aliarum rerum, sed omnia vt sunt in se; visio enim non ad inlar rei aliis colorem, neque lucem attingit, & sic de aliis sensationibus. Cognitiones intuitiue obiectorum, quæ sensibus percipiuntur non attingere obiecta inlar aliarum rerum, certum est, intellectus enim cognoscit alia obiecta inlar accidentium, quæ sensibus fuerunt percepta: non verò accidentia inlar aliarum rerum, quas sensationibus anima non attingit. Visionem Dei, quæ est prima inter omnes intuitiuas, Deum attingere in se, & non inlar aliis rei, dixit Apostolus, *tunc facie ad faciem*, id est, nullo alio interposito obiecto, vel inlar cuius Deus cognoscatur: sed cognoscatur sicuti cognitus sum, id est, sicuti Deus me ipsum cognoscit, non per imagines & similitudines aliarum rerum, sic ego illum cognoscam in se ipso, eo modo, quo duo homines se inuentur cum positi in proportionata distantia, mutuo vnius facies, alterius faciei omnino patet, & vtriusque vultus mutuo alterius sese offert obtutui.

13 **R**eliquæ operationes, quas abstractiuas appellauit Scholæ, obiectum attingere in alio, hoc est, inlar aliis modo à me explicato facile, si singulas percurramus, notum erit. Cognitio, quæ Deum actu fidei, vel scientiæ in hac vita cognoscimus, vel apprehensio quælibet Angeli, cuiusvis substantiæ, vel entitatis, cuius in hac vita speciem non habemus, semper suum obiectum inlar aliis apprehendit: Sic primam personam Trinitatis ad inlar senis, secundam iuuenis, tertiam columbæ, Angelum adolescentis, tenebras nigredinis apprehendimus, & sic de omnibus aliis obiectis, quæ abstractiue cognoscimus.

§. III.

Nonnulla corollaria.

14 **P**rimò infero ex his, visionem intuitiuam non opponi cum præcisua, sed cum abstractiua, quod si hoc complexum, abstractiua cognitio, non raro, idem sonet, quod

Franc. ac Cuiusdam Philosophi. Tom. II.

præcisua; in hac significatione non opponitur cum intuitiua, sed in alia, iuxta quam significat operationem tendentem in obiectum, non in se, sed in alio, seu inlar aliis. Ratio est, quia, vt dicebam supra, intuitiua cognitio ex parte actus præcindere potest, & ex parte obiecti neque intuitiua, neque abstractiua potest esse præcisua.

15 **S**ecundò infero, rectè componi in eadem cognitione rationem intuitionis, & obiectum attingere in alio tanquam in obiecto prius cognito, modò obiectum secundariò cognitum non inlar primarij cognitione apprehendatur. Hac ratione dixi Deum se in creaturis intuitiue cognoscere, & beatos intuitiue attingere obiecta, quæ in Verbo percipiunt, quia Deus cum se in creaturis cognoscit, non se inlar creaturæ apprehendit neque creatura dicit Deum in cognitionem sui tanquam imago, aut obiectum simile, sed tanquam terminus relationis.

16 **T**ertio infero, omnia obiecta, quorum proprias species non habemus, abstractiue à nobis cognosci, quod patet inductione supra facta.

17 **Q**uartò infero, omnia obiecta sensata per sensus externos & internos, intuitiue, quorum omnium proprias species habemus, intuitiue à nobis cognosci. Patet etiam hoc corollarium ex supra dictis.

18 **Q**uintò infero, obiecta non sensata per sensus externos, etiam si per propriam speciem cognoscantur, abstractiue & non intuitiue in hac vita cognosci. Probat hoc assertum cognitio reflexa quæ cognoscimus cognitionem aliâ, & cognitio, quæ actus nostræ voluntatis deprehendimus, quos cognoscimus per proprias species, & nihilominus inlar aliarum rerum apprehenduntur, nò enim valemus actus internos, nisi ad inlar obiectorum, quæ sensu percipimus apprehendere. Ratio potest sumi à priori ex imperfectione specierum, quæ imperfectiores producuntur, quando species aliæ eiusdem obiecti per sensus externos transmissæ non fuere.

19 **M**aior potest esse difficultas an in patria per speciem alienam, obiectum aliquod intuitiue cognoscatur. Pars affirmatiua suadet, quia beati in Verbo ex vi visionis creaturas cognoscunt, quas intuitiue ab illis cognoscendas esse dixi, & tamen illas tantum percipiunt per lumen gloriæ, vel speciem impressam Dei, absque vlla propria specie creaturarum: ex eo enim præcisè, quod Deum cognoscant absque vlla creaturarum specie impressa, illarum speciem expressam efformant. Neque in hac conclusione defendenda aliqua apparet difficultas, cum ratio visionis intuitiue, aut abstractiue non consistat in hoc quod est operationem fieri, per species proprias, vel alienas. Multa erant discutienda ad hanc questionem absolute definiendam, videlicet quomodo ex vi visionis creaturas videat beatus, an per eandem visionem beatificam, an per aliam octam ex beatifica. An cognitio siue distincta à beatifica, siue cum illa identificata habeat aliud principium distinctum à lumine gloriæ, vel specie impressa Dei, vel an Deus specialiter concurrat ad talem cognitionem loco obiecti creati vel speciei ab illo mittendæ. Deinde quæ dicatur species impressa propria obiecti, quæ aliena, quia quis posset dicere speciem impressam quæ producit expressam, ex vi cuius obiectum in se ipso, & non in alio cognoscitur, dici propriam speciem, quia de ratione huius nò est produci ab ipso obiecto; Deus enim producit proprias species impressas obiectorum, quæ neque influunt, neque influere possunt in ipsarum productionem. Iuxta quem dicendi modum neque locum haberet dubitandi ratio. Rem non absolute definitio quia multum de nomine agerem, si naturam speciei propriæ contenderet explicare, & quia questiones aliæ supra propositæ ad Theologum, non ad Philosophum attinent; tantum affirmo, cognitionem, quæ beati vident in Verbo creaturas esse intuitiuam, quod si tantum illa dependeat ex Dei specie impressa, dabitur cognitio intuitiua per alienam speciem productam: si autem cognitio creaturarum in Verbo, quatenus creaturarum est, dependeat ab aliqua illarum specie, vel à Deo specialiter supplente vices illius, nulla erit intuitiua cognitio per species alienas tantum producta.

§. IV.

Sauis argumentis.

20 **M**ultus est Pasqualigus tom. 2. Metaph. disp. 8. vt probet cognitionem intuitiuam, & prædicatum intuitionis cum præcisua opponi, ita vt implicet dari cognitionem intuitiuam non attingentem omnes formalitates obiecti.

H 3

Plura

repugnat, ex quo capite præcisionem obiectivam, tenentem se ex parte obiecti ego denego, & præcisionem formalem tenentem se ex parte actus negat nemo.

- 29 Rursus arguit: cognitio intuitiva debet fieri per propriam speciem, vel ergo hæc species mittitur ab obiecto, vel intenditur ab aliquo alio principio intrinseco. Si ab obiecto mittitur, erit representativa totius obiecti: ergo vi huius intellectus produceret speciem expressam adæquatam totius obiecti, seu omnium formalitatum, quæ in illo continentur. Confirmatur species impressa missa ab obiecto non representat unam tantum, vel plures obiecti partes, quia illas non habet: ergo representat totum obiectum: ergo species expressa, seu cognitio ab illa producta erit formalis expressio, seu representatio totius obiecti absque eo, quod aliqua formalitas cognoscens lateat. Si autem species impressa ab aliquo principio extrinseco produceretur, debet esse proportionata obiecto, ita ut representet obiectum, ut est in se, talis enim debet esse species in representando quale est obiectum in essendo. Deinde ut species producta à principio extrinseco sit connaturalis obiecto tale debet esse, qualis esset si ab obiecto procederet. Sed si ab obiecto procederet representaret totum obiectum: ergo quando procedit à principio extrinseco, si connaturalis est, debet totum obiectum representare.

- 30 Respondeo: cognitionem entitativam posse immediate procedere à Deo, & potentia vitali nulla specie impressa intermedia, vel posse procedere à specie impressa producta à principio extrinseco, quæ species sit representativa unius formalitatis, & propria illius, & non totius obiecti, non enim in hoc maior implicatio reperitur, quam in eo, quod detur species expressa abstractiva, attingens unam formalitatem sine alia. Ad illud quod dicitur speciem non fore connaturalem obiecto, si non sit eiusdem rationis cum illa, quam obiectum produceret dupliciter responderi potest. Primo admitendo non fore connaturalem, etsi proprie dicatur, quatenus non representat obiectum instar alterius. Secundò fore connaturalem obiecto sumpto non secundum omnes formalitates, quas includit, sed secundum illam, cuius est representativa. Eodem modo dicendum erit, speciem illam fore proportionatam, obiecto secundum illam formalitatem quam representat, & secundum alias, nec fore proportionatam, neque impropportionatam, quia illas non representat, neque ad eas dicit habitudinem aliquam.

- 31 Alio modo arguit idem Pascualigus, si per cognitionem intuitivam fieret distinctio rationis, per illam representaretur aliquid implicans, quod nulli veræ cognitioni posset contingere, & multo minus cognitioni intuitivæ. Quod representaretur aliquid implicans probatur, quia representaret unam formalitatem sine alia, qua ratione implicat existere, implicat enim rationalitas cum existentia, & præsentia sine animalitate.

- 32 Respondeo cognitionem intuitivam attingentem unam formalitatem, & non aliam non distinguere positivè, sed præcindere unam ab alia, distinguere enim formalitatem dicit utramque attingere instar duarum, præcindere verò tantum dicit unam attingere alia ablata, ex hoc autem nihil implicat representatur, nec cognitio euadit falsa, nam licet esse, seu existere unam sine alia sit, quid implicans cognitio alia præcisiua non representat mediata unam esse sine alia, sed ex eo solum dicitur representare unam sine alia, quia representat unam, & non aliam importante illo sine alia negationem representationis, & non negationem representationem.

- 33 Rursus arguit idem Pascualigus, de ratione cognitionis intuitivæ, est representare aliquid singulare: ergo debet representare singularitatem, nam si hanc non representaret, nec representaret singulare: ergo talis cognitio non potest aliquid abstrahere, seu non posset formalitatem aliquam præcindere, quia si hoc faceret, iam obiectum abstractum non maneret singulare, sed univiale, & commune. Respondeo verum esse cognitionem intuitivam debere representare aliquod obiectum singulare, & illius singularitatem: nego tamen hoc non componi cum eo, quod cognitio sit præcisiua, seu non attingat formalitatem aliquam, potest enim cognitio attingere hoc obiectum singulare, illiusque singularitatem abstracta aliqua illius formalitate, ut idem Pascualigus admittit quando in obiecto est aliqua formalitas non tangibilis per potentiam à qua procedit intuitio, talis esset cognitio, qua quis intuitivè co-

gnosceret hoc rationale non cognita ratione animalis, & qua quis intuitivè videret Deum, aliquo illius attributo non viso, non enim ex eo, quod ita Deus videretur visio illa attingeret obiectum univiale, nec naturam multis communem.

Ultimò arguit Pascualigus ex modo, quo intellectus debet procedere dum ratione distinguit, tunc enim inquit, intellectum debere operari aliquid intentionali modo circa obiectum, & ponere in ipso distinctionem, quam non habet. Ex quo sequitur, quod obiectum debeat representari cum distinctione, tanquam si illam in se haberet. Sed cognitio intuitiva nequit talem distinctionem ponere in obiecto, neque illa representare, alias representaret quid fictum, & chimericum: ergo cognitio intuitiva nequit per rationem distinguere, neque ex duabus formalitatibus identificatis unum attingere altera non abstracta.

Dixi iam cognitionem intuitivam attingentem unam formalitatem sine alia non illas positivè distinguere, sed tantum præcindere unam ab alia, quod fit nulla distinctione in obiecto apprehensivissimo absque præcisione, quæ in actu intellectus consistit cognita, cognitio enim præcisiua tantum attingit formalitatem realem, & veram in obiecto existentem, & ex eo præcisiua dicitur, quia formalitatem aliam identificatam attingit, neque in obiecto aliquid ponit, nec positivè negat, sed solum illud adæquate cognoscit.

PUNCTUM V.

Quid sit comprehensio.

Questio hæc multum habet de nomine, tantum enim constat auctoritatibus Scripturæ & Patrum nullam creaturam posse Deum comprehendere, pluresque explanationes comprehensionis circumferuntur, sub quibus magna sententiarum diversitas potest contineri, quapropter ille se satis in tuto collocabit, qui ita comprehensionem definiat, ut nulli creaturæ respectu Dei possit convenire, & ipsi Deo respectu sui ipsius, & cuiuscunque obiecti creati conveniat: sicut enim dici nequit Deum ab aliqua creatura comprehendi, ita nefas est negare Deum reipsum & creaturas comprehendere. Pro utraque parte assertio Scripturæ, & Patrum innumera invenies testimonia apud Nostrium Ruisum disp. 2. de scientia sect. 5. 6. 7. & 8. quæ omitto, quia Theologi, & non Philosophi est illa expendere, & rem hanc stabilire.

§. I.

Comprehensionis definitio, & aliqua illius acceptiones.

Præcipua inter alias comprehensionis descriptio sumitur ex Augustino Epist. 112. cap. 8. ubi hæc habet: Aliud est videre, aliud totum videndo comprehendere, quandoquidem id videtur, quod præsens ut tuncque sentitur, totum autem comprehenditur videndo, quod ita videtur, ut nihil illius lateat videntem, aut cuius fines circumspici possunt. Ex hac definitione inferunt omnes ad comprehensionem obiecti requiri cognitionem omnium, quæ formaliter, virtualiter, & eminenter pertinent ad obiectum comprehendendum, ita ut quodcumque horum lateat videntem, illius visio comprehensio non erit. Addit Valsequez i. p. disput. 52. comprehensionem debere esse talem, ut non solum attingat obiectum comprehendendum, & omnia, quæ ad illud attingunt quasi concomitanter, etsi per eandem visionem, sed requiri necessariò, ut ex perfectâ penetratione obiecti primarij, obiecta secundaria cognoscantur, ita ut ex vi primarij obiecti ita perfectè specificetur cognitio, tanquam trahat perfectionem ut necessariò sit etiam formalis cognitio omnium pertinentium ad primarium obiectum, quia si hoc modo non cognoscantur obiecta secundaria ex vi primarij, illorum cognitio non habet specialem perfectionem formaliter quatenus est cognitio obiecti primarij, sed tantum materialiter, & identicè. Hac ratione rectè componit P. Valsequez iuxta sua principia Deum non posse à creatura comprehendi, quia opinatur ex vi visionis nullam creaturam cognoscere à beato.

Hurtad. disput. 10. sect. 3. assertit ad comprehensionem sufficere cognitionem omnium, quæ sunt formaliter in ob-